

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Marie Žiškové a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a Mgr. Jany Jurečkové ve věci žalobce J. S., zastoupeného JUDr. Alfrédem Šrámkem, advokátem se sídlem Českobratrská 1403/2, Ostrava, proti žalovanému **Generální ředitelství cel**, se sídlem Praha 4, Budějovická 7, proti rozhodnutí Celního ředitelství Brno ze dne 15. 11. 2011, č. j. 8173-3/2011-010100-21, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 3. 2014, č. j. 29Af 15/2012 - 48,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 2. 12. 2009 vydal Celní úřad Břeclav, jako správní orgán prvního stupně platební výměr č. j. 13730/2009-021100-21, kterým žalobci (stěžovateli), jako dlužníku, předepsal penále ve výši 86.814 Kč podle § 63 odst. 2 a 4 zákona č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, za prodlení s placením splatné částky celního dluhu vyměřeného platebním výměrem Celního úřadu Břeclav – dálnice ze dne 3. 11. 1995, č. j. 29-2394/CD/95.

[2] Rozhodnutím právního předchůdce žalovaného Celního ředitelství Brno ze dne 15. 11. 2011, č. j. 8173-3/2011-010100-2, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti shora uvedenému platebnímu výměru.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně. V podané žalobě namítl, že platební výměr ze dne 3. 11. 1995, na jehož základě došlo k předpisu penále, mu nebyl nikdy řádně doručen; doručení je neúčinné z důvodu neexistence podpisu žalobce na doručence. Správní orgány zasáhly svým postupem do práva žalobce na spravedlivý proces, porušily povinnost zjistit skutkový stav věci bez důvodných pochybností, přičemž samotný delší odstup od doručení do uplatnění neúčinnosti doručení, neznačí, že tato námitka je účelová a nepravdivá. Správní orgány se rovněž nevypořádaly s důkazním návrhem žalobce na provedení důkazu znaleckým posudkem z oboru písmoznalectví. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 25. 3. 2014, č. j. 29Af 15/2012 – 48, byla žaloba zamítnuta. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný prokázal doručení exekučního titulu (platebního výměru) řádně vyplněnou doručenkou, žalobce (stěžovatel) se omezil na obecné tvrzení, kterým doručení platebního výměru popřel, avšak nepředložil dostatečná skutková tvrzení způsobila doručení zpochybnit, neunesl břemeno tvrzení a tím současně nemohl unést ani břemeno důkazní.

II. Kasační stížnost

[4] Proti rozsudku krajského soudu stěžovatel podal kasační stížnost, v níž namítl nezákonnost napadeného rozhodnutí spočívající v nesprávném právním posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[5] Stěžovatel uvedl, že dne 3. 11. 1995 vydal Celní úřad Břeclav platební výměr č. j. 29-2394/CD/95, jakož i další platební výměry. Tyto platební výměry nebyly stěžovateli doručeny, okolnosti jejich doručení stěžovateli nejsou známy, neboť úkonu doručení se neúčastnil. Není mu známo, která konkrétní osoba poštovní zásilku přebírala, v rozhodné době nebyl hospitalizován, chodil do zaměstnání. Nedostatek podpisu stěžovatel hodlal prokázat navrženým znaleckým posudkem, avšak správní orgány stěžovateli nevyhověly. Žalovaný znalecký posudek neobstaral s odůvodněním, že důkaz provést nelze, neboť originály doručenek jsou v držení soudu. Krajský soud přisvědčil stěžovateli, že se správní orgán s důkazním návrhem řádně nevypořádal, avšak zároveň uzavřel, že taková procesní vada nezpůsobila nezákonnost napadeného rozhodnutí.

[6] Nezákonnost napadeného rozsudku stěžovatel spatřuje v zásahu do jeho práva na spravedlivý proces. Stěžovateli nebyl platební výměr č. j. 29-2394/CD/95 ze dne 3. 11. 1995, jakož i ostatní platební výměry vydané Celním úřadem Břeclav doručeny zákonem souladným způsobem, je na žalovaném, aby jejich doručení prokázal. Námitka, že nedostatek podpisu na doručence byl uplatněn s velkým časovým odstupem, přičemž stěžovatel se dříve choval tak, jako by mu řádně doručeno bylo, neobstojí. Stěžovatel je oprávněn uplatnit své námitky a důkazní návrhy kdykoli. Stejně neobstojí obecný závěr soudu, že takto by mohl kdykoli adresát zásilky popírat doručení jakékoli písemnosti z obstrukčních důvodů. Obrana stěžovatele je zákonně i ústavně souladná. Stěžovatel zamýšlel prokázat své tvrzení znaleckým posudkem, správní orgán postupoval vadně, pokud o návrhu stěžovatele nerozhodl, třebas zamítavě, ale omezil se na konstatování, že

posudek nelze provést, neboť originály doručenek nebyly k dispozici. Uvedené procesní pochybení způsobilo nezákonnost rozhodnutí. Vypracování znaleckého posudku by vedlo k jinému rozhodnutí ve věci samé a má pro právní posouzení věci zásadní význam.

III. Vyjádření žalovaného

[7] Žalovaný upřesnil, že dne 3. 11. 1995 vydal vedle stěžovatelem označeného platebního výměru č. j. 29-2394/CD/95, další platební výměry a to č. j. 29-2393/CD/95, č. j. 29-2395/CD/95, č. j. 29-2396/CD/95, č. j. 29-2397/CD/95, č. j. 29-2398/CD/95 a č. j. 29-2399/CD/95 (exekuční tituly), všechny doručoval stěžovateli v jedné obálce. V důsledku nezaplacení celního dluhu vydal celní úřad výzvu k plnění v náhradní lhůtě, proti které stěžovatel brojil odvoláním již v lednu 1996. Proti exekučním titulům stěžovatel podal žaloby, o kterých bylo rozhodováno Krajským soudem v Brně pod spisovými značkami 29 Ca 391/2003 až 29 Ca 404/2003, dále rozhodoval o podaných kasačních stížnostech Nejvyšší správní soud pod spisovými značkami 8 Afs 4/2005 a 8 Afs 30/2008 a Ústavní soud pod spisovou značkou IV. ÚS 3158/08 o podané ústavní stížnosti. Stěžovatel rovněž podal žalobu proti exekučnímu příkazu na srážky ze mzdy, o níž rozhodoval Krajský soud v Brně pod spisovou značkou 29 Ca 306/2003. V žádném z uvedených řízení stěžovatel nenamítal, že mu platební výměry nebyly řádně doručeny.

[8] Námitku nedoručení exekučního titulu uplatnil stěžovatel poprvé až v roce 2009. Stejnou námitku vznesl v exekučním řízení vedeném u Okresního soudu v Uherském Hradišti pod spisovou značkou 1E 1936/2011; o exekuci bylo rozhodováno Krajským soudem v Brně v řízení o odvolání pod spisovou značkou 19 Co 90/2010 a Nejvyšším soudem ČR v dovolacím řízení pod spisovou značkou 20 Cdo 2157/2011. V exekučním řízení byla stvrzena vykonatelnost exekučního titulu, návrhu stěžovatele na zastavení exekuce vyhověno nebylo.

[9] Žalovaný prokázal doručení exekučního titulu předložením originálu dokladu o doručení (doručenky). Podle zákona o správě daní a poplatků účinného v době do 1. 7. 2000 byla poštovní doručenka v daňovém řízení veřejnou listinou. Je na stěžovateli, pokud hodlá doručení zpochybnit, aby nejprve uvedl skutková tvrzení, která jsou k tomu způsobilá. K tomu, aby unesl břemeno tvrzení, musí nastolit uvěřitelnou verzi reality, podle níž zásilka doručena nebyla. Uvedené závěry jsou souladné s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, např. v rozsudcích č. j. 2 Afs 158/2005 – 82, č. j. 5 As 26/2009 – 67, č. j. 1 Afs 43/2005 – 103, č. j. 5 Azs 35/2004 – 50 nebo č. j. 5 Aos 1/2013 – 20.

[10] Žalovaný nepopřel, že postupoval nesprávně, pokud nerozhodl o důkazním návrhu stěžovatele. Důkaz znaleckým posudkem v odvolacím řízení připustil, žádal soudy vedoucí exekuční řízení o vrácení originálu poštovní doručenky, avšak bezvýsledně. Z procesní opatrnosti vyčkal rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 2011, č. j. 20 Cdo 2157/2011 – 212, kterým nebylo námitce stěžovatele vyhověno. Jelikož není přípustné, aby v řízení před celními orgány bylo o totožné námitce stěžovatele rozhodnuto odlišně, než exekučními soudy, znalecký posudek nakonec neprovedl. Vadný postup žalovaného nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí. Nejedná se o vadu intenzivní, výrok rozhodnutí by byl stejný, i kdyby k této vadě nedošlo.

IV. Právní posouzení Nejvyšším správním soudem.

[11] Kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, je přípustná, podmínky řízení byly splněny.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Stěžovatel brojí proti platebnímu výměru vydanému celním úřadem dne 2. 12. 2009, č. j. 13730/2009-0211000-021, kterým mu bylo předepsáno penále ve výši 86.814 Kč s tím, že se neocitl v prodlení s placením celního dluhu předepsaného platebním výměrem ze dne 3. 11. 1995, č. j. 29-2394/CD/95, neboť ten mu nebyl doručen zákonem stanoveným způsobem a nemohl proto nabýt právní moci. Krajský soud konstatoval, že pouhé tvrzení stěžovatele, že podpis na doručence, není jeho vlastním podpisem, ke zpochybnění doručení exekučního titulu nepostačuje. Podle § 31 odst. 8 písm. a) zákona č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků, ve znění účinném do 30. 12. 1996, správce daně prokazuje doručení vlastních písemností daňovému subjektu. Podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2006, č. j. 2 Afs 158/2005 – 82, „*I. Správce daně nese podle § 31 odst. 8 písm. a) a b) zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve spojení s § 17 odst. 5 tohoto zákona důkazní břemeno ohledně prokázání skutečnosti, že písemnost doručovaná daňovému subjektu mu také byla fakticky doručena, nebo že byla doručena nikoli fakticky, nýbrž náhradním způsobem (tzv. fikcí) za splnění striktních zákonných podmínek. Správce daně proto nese důkazní břemeno ve vztahu ke všem skutkovým podmínkám, jež musí být splněny v případě, že má být adresátu doručeno fikcí. II. Veřejnou listinou byla poštovní doručenka v daňovém řízení od účinnosti zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, až do 1. 7. 2000. Po tomto datu jí přestala být a stala se toliko listinou soukromou.*“ Z citovaného rozhodnutí vyplývá, že důkazní břemeno k prokázání doručení platebního výměru leží na správci daně, přičemž doručenka žalovaným v řízení předložená má povahu veřejné listiny, pokud splňovala předepsané náležitosti. U doručování do vlastních rukou stěžovatele koncem roku 1995, stanovovala náležitosti příslušné poštovní doručenky vyhláška federálního ministerstva dopravy a spojů č. 79/1989 Sb., o právech a povinnostech pošty a jejích uživatelů (poštovní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „poštovní řád“), zejména pak body 18 až 21 přílohy č. 5 k této vyhlášce (doručování písemností s modrým pruhem). Z citovaného rozhodnutí soudu dále vyplývá, že doručenka jako veřejná listina osvědčuje správnost údajů v ní uvedených, tedy, že stěžovatel zásilku převzal. Důkazní břemeno k prokázání nepravdivosti veřejnou listinou osvědčovaný či potvrzovaných skutečností přechází na stěžovatele, který musí předestřít relevantní tvrzení, že mu zásilka doručena nebyla a označit k prokázání svého tvrzení důkazy. Pokud by však doručenka předepsané náležitosti neobsahovala, k přesunu důkazního břemene by nedošlo.

[13] Stěžovatel uplatnil kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pro tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávně byla posouzena otázka vykonatelnosti exekučního titulu, na jehož základě bylo žalobci vyměřeno penále.

[14] Krajský soud v napadeném rozhodnutí dospívá k závěru, že doručenka splňovala náležitosti veřejné listiny a dovozuje přechod důkazního břemene na stěžovatele. Bližšímu

přezkumu náležitostí doručky podle poštovního řádu a jeho přílohy spornou doručku nepodrobil. Správní soudnictví je přísně ovládáno dispoziční zásadou a stěžovatel v žalobních bodech ve smyslu § 75 s. ř. s. nenamítl, že by doručka náležitosti veřejné listiny nesplňovala a neuvádí k tomu nic ani v kasační stížnosti. Soud vychází z nezpochybněného závěru krajského soudu, že o veřejnou listinu jde. Správný je v tom případě i závěr napadeného rozhodnutí, že břemeno tvrzení i břemeno důkazní leží na stěžovateli, který nyní musí předložit uvěřitelnou verzi reality vedoucí k závěru, že doručku nepodepsal. Jinak řečeno, je na stěžovateli, aby popsal právně významné skutečnosti, kterými by věrohodným, uvěřitelným způsobem vysvětlil, jak se na doručce ocitlo jeho jméno v kolonce podpis adresáta. Teprve pak by bylo namístě, k relevantním skutkovým tvrzením, provést stěžovatelem navrhované důkazy. Soud poukazuje na rozhodnutí ze dne 29. 11. 2007, č. j. 1 Afs 7/2007 – 169, podle kterého „[d]le § 31 odst. 8 písm. a) zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, prokazuje správce daně doručení vlastní písemnosti daňovému subjektu. Prokazuje jej doručenkou. Jsou-li o doručení pochybnosti, prokazuje jej správce daně dle § 17 odst. 12 tohoto zákona jiným vhodným způsobem. Povinnost prokázat tyto pochybnosti má však daňový subjekt, a to takovými tvrzeními, která jsou způsobilá skutečnost doručení relevantně zpochybnit či vyvrátit. Popření doručení osamoceným a ničím nepodloženým tvrzením o odlišnosti podpisu na konkrétní doručce oproti jiným doručenkám tyto pochybnosti neprokazuje.“ Z odůvodnění uvedeného rozhodnutí lze dále citovat: „[v] každém případě však, aby vůbec vyvstala otázka, kdo dále ponese v otázce doručování důkazní břemeno, musí ve smyslu ust. § 17 odst. 12 daňového řádu nejprve vyvstat důvodné pochybnosti o tom, zda příslušná písemnost, byť opatřená řádně vyplněnou doručenkou, byla do vlastních rukou adresáta doručena. Nejvyšší správní soud se proto plně ztotožňuje s krajským soudem v názoru, že ten, kdo hodlá doručení písemnosti zpochybnit, musí nejprve sám unést břemeno tvrzení, tedy musí předložit taková skutková tvrzení, která jsou skutečně způsobilá doručení zpochybnit, neboť vytvářejí věrohodnou verzi reality, podle níž předmětná zásilka doručena nebyla. (...) Ne každá námitka vznesená proti doručení musí být relevantní, ale pouze taková, která je schopna verzi reality, z níž vycházely finanční orgány, relevantně zpochybnit. Opačný výklad citovaných ustanovení daňového řádu by vedl k absurdním důsledkům, neboť by umožňoval adresátovi zásilky z obstrukčních důvodů popírat doručení jakékoli písemnosti pouhým vyjádřením, že mu nebylo doručeno, přičemž by bez dalšího vznikala povinnost finančních orgánů provádět k této otázce dokazování.“

[15] Stěžovatel jistě může takovou námitku uplatnit kdykoli. Jde mu však k tíži, že se pro značný časový odstup sám ocitá v situaci, kdy již může zjistit jen s velkými obtížemi, za jakých okolností mohlo dojít k tomu, že by jeho jménem zásilku podepsala jiná osoba. Bez takového doplnění skutkových tvrzení však krajský soud důvodně odepřel provedení znaleckého posudku.

[16] Správný je i závěr krajského soudu týkající se důkazního návrhu stěžovatele ve správním řízení. Žalovaný postupoval nesprávně, když o návrhu na provedení důkazu znaleckým posudkem nerozhodl. V souladu s předchozí judikaturou, např. rozsudkem ze dne 14. 10. 2005, č. j. 6 Ads 57/2004 – 59, soud konstatuje, že „[o] vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) s.ř.s.], se nejedná, pokud lze dovodit, že by výrok rozhodnutí byl stejný i za situace, kdyby k vadě řízení vůbec nedošlo.“ Pro rozhodnutí krajského soudu zůstává zásadní, že stěžovatel neuvedl takové konkrétní okolnosti, které by byly s to zpochybnit doručení platebních výměrů.

Relevantní skutečnosti, které by měly být navrhovaným důkazem prokázány, chybí; vada, kterou žalovaný řízení zatížil, nemá na zákonnost jeho rozhodnutí vliv, neboť výrok rozhodnutí by byl stejný i za situace, kdyby žalovaný o důkazním návrhu řádně rozhodl.

[17] Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému by právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení mu však nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2014

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu